

نگاهی به نرخ ارز، هزینه تولید، تورم و بودجه عمرانی

در ارتباط با کسری بودجه سال ۸۷

(بخش پایانی)

دکتر محمد حسین ادیب

بیماری برزیلی

دولت احمدی نژاد در سال ۸۵ با استفاده از گزینه چاپ اسکناس برای مقابله با اثرات تورم اقتصاد کشور را دچار بیماری برزیلی کرد و بدین ترتیب اغنیاء را غنی تر و فقرا را فقیرتر نمود. با این حال به اعتقاد دکتر محمد حسین ادیب رویکرد دولت در تنظیم بودجه سال ۸۶ مثبت بوده، به طوری که از زمان مظفرالدین شاه یا احمدشاه تاکنون چنین بودجه بهداشتی نوشته نشده بود. اگر دولت ناگزیر به ارائه لایحه متمم نشود این بودجه بسیار کارساز خواهد بود. پنجمین و آخرین قسمت این مقاله را با هم می خوانیم:

بنزین

۱- پیشنهاد می شود مالیات بر مصرف در کشور جایگزین مالیات بر تولید شود.

۲- مالیات بر تولید ضد اشتغال و ضد تولید است.

۳- برای تحقق این امر کلیه واحدهای تولیدی از پرداخت مالیات معاف شوند.

۴- در همه کشورهای غربی مالیات بر بنزین و دخانیات مهم ترین منبع درآمد دولت ها تلقی می شود.

۵- هر اندازه بنزین گران تر شود وسائل نقلیه عمومی در سطح بیشتری جایگزین وسائل نقلیه شخصی می شود. در نتیجه ترافیک شهری روان تر می شود.

۶- به استثنای ایران، آمریکا، استرالیا و آفریقای جنوبی، در هیچ کشور دیگر دنیا مردم از وسائل نقلیه شخصی برای رفتن به محیط کار خود به صورت گسترده استفاده نمی کنند.

۷- هر چقدر بنزین گران تر شود احداث متر و در کلان شهرها، توجه اقتصادی بیشتری خواهد داشت.

۸- بنزین باید تا حدی گران شود که استفاده از وسائل نقلیه شخصی برای رفت و آمد به محیط کار غیر اقتصادی شود.

۹- هر اندازه بنزین گران تر شود، آلودگی محیط زیست کمتر است.

۱۰- هر اندازه بنزین گران تر شود استفاده از وسائل نقلیه کم مصرف در سطح بیشتری جایگزین استفاده از وسائل نقلیه پر مصرف می شود.

۱۱- بنزین هر چقدر گران شود باز هم ارزان است.

۱۲- پیشنهاد می شود، فروش تراکم ممنوع و شهرداری ها مجاز شوند مساوی درآمد ناشی از فروش تراکم، بر بنزین در شهر خود عوارض وضع کنند.

۱۳- اینکه در ۱۴۳ کشور از ۱۶۱ کشور جهان علاوه بر فروش بنزین بدون سوبسید بین ۷۰ تا ۲۰ درصد قیمت بنزین را دولت مالیات گرفته و قیمت بنزین در ۱۲۲ کشور بالای ۱۳۰۰ تومان است به این

سبب است سیاره زمین به این نتیجه رسیده که بنزین هر چه گران تر شود باز هم ارزان است.

۱۴- مهم ترین عامل گران بودن قیمت مسکن در کلان شهرهای ایران به قیمت پایین بنزین و استفاده از وسائل نقلیه شخصی برای جابجایی در کلان شهرها مربوط می شود. اگر بنزین لیتری ۲۰۰۰ تومان بود و شهرهای اقماری در اطراف کلان شهرها، مثل همه کشورهای دنیا احداث شده بود و جمعیت این شهرهای اقماری در فاصله کمتر از ۱۵ دقیقه با مترو به هسته مرکزی کلان شهرها منتقل می شدند قیمت مسکن در هسته های مرکزی کلان شهرها هرگز در چنین سطحی بود.

وزارت راه

وزارت راه بتواند از مصرف بنزین به میزانی مالیات اخذ کند (علاوه بر قیمت بنزین بدون سوبسید) که از نظر هزینه های جاری و عمرانی کاملاً خود کفا باشد.

نیروی انتظامی

واردات خودرو خارجی بدون حقوق گمرکی آزاد شود. اما از هر خودرو خارجی ۴ میلیون تومان و خودرو داخلی دو میلیون تومان برای شماره گذاری دریافت و درآمد آن در جهت خود کفایی نیروهای انتظامی هزینه شوند.

وزارت کار

۱- کلیه اتباع خارجی مقیم ایران باید با پروانه کار در ایران مشغول

کار شود.

۲- جریمه ریالی برای کارفرمایانی که برای کارگر خارجی بدون پروانه، کار ایجاد می‌کنند تا سطحی برقرار شود تا حالت بازدارنده داشته باشد.

۳- از کارگران خارجی معادل دو برابر سوبسید دریافتی در ایران در سال مالیات اخذ شود.

۴- میزان این مالیات تا سطحی باشد که وزارت کار از این محل خود کفاباشد.

دادگستری

جریمه نقدی در سطحی در نوع مجازات‌ها جایگزین زندان و یا عفو زندانیان شود که موارد جدید جریمه نقدی تا ۳۰ درصد هزینه دادگستری و زندان‌ها را تامین کند.

گزینه هفتم: راهکارهای سنتی

- ۱- احداث فضای اداری جدید، خرید و یا اجاره آن ممنوع شود.
- ۲- هزینه تعمیر و نگهداری واحدهای اداری باید معادل حداکثر پنجاه درصد مشابه عملکرد سال قبل به علاوه تورم باشد.
- ۳- پیشنهاد می‌شود کلیه فضاهای اداری در دست ساخت متوقف شود و در باب آنها تصمیم‌گیری جدید انجام شود.
- ۴- خرید اتومبیل برای واحدهای اداری ممنوع شود.
- ۵- کلیه واحدهای اداری از خدمات حمل و نقل به صورت اجاره‌ای استفاده کنند.

نتیجه‌گیری

- ۱- راهکارهای فوق سالانه حدود ۱۵ درصد نیروی مازاد وزارتخانه‌های دولتی را کاهش می‌دهد.
- ۲- پاداش ارتقاء سطح بهره‌وری، به صورتی اساسی به طور داوطلبانه هزینه‌های مازاد در بودجه جاری را کاهش می‌دهد.
- ۳- ساختار درآمدهای دولت در ایران باید اصلاح شود، راهکارهای فوق، مالیات مصرف را جایگزین مالیات تولید می‌کند، مصرف را کاهش می‌دهد اما به تولید آسیبی نمی‌زند. اشتغال‌زا است و مالیات از طبقه یک را در حوزه مصرف شامل می‌شود و مالیات مصرف از طبقه ۳ را صفر می‌کند و از این دید با عدالت اجتماعی سازگارتر است.

گزینه هشتم: ترکیب هنرمندان هفت راهکار قبل

اما کم‌هزینه‌ترین شیوه کسر بودجه، استفاده همزمان از شیوه‌های هفت‌گانه فوق است اگر به طور همزمان از همه گزینه‌های فوق استفاده شود اتفاقات ذیل رخ خواهد داد:

- ۱- کمترین میزان چاپ اسکناس برای جبران کسر بودجه
- ۲- کمترین میزان کاهش در بودجه عمرانی
- ۳- کمترین میزان افزایش نرخ دلار
- ۴- کمترین میزان استفاده از درآمد ناشی از حذف سوبسید انرژی برای جبران کسر بودجه
- ۵- کمترین میزان تعدیل در نیروی مازاد وزارتخانه‌ها
- ۶- کمترین میزان اصلاح ساختار هزینه
- ۷- کمترین میزان استفاده از روش‌های جدید در آمدی

۸- کمترین میزان استفاده از راهکارهای سنتی برای اصلاح هزینه احمدی‌نژاد با عملکرد خود نشان خواهد داد کدام گزینه و چه ترکیبی از گزینه‌های فوق را در پیش خواهد گرفت.

بن بست

احمدی‌نژاد در سال ۱۳۸۵ از همه گزینه‌های فوق تنها از یک گزینه چاپ اسکناس برای کسر بودجه استفاده کرد، این گزینه تورم‌زا است و کشور را دچار بیماری برزیلی اقتصاد می‌کند. در این شیوه با چاپ اسکناس برای جبران کسر بودجه پولدار، پولدارتر می‌شود و فقیر، فقیرتر، این شیوه به سقوط بدنه طبقه ۲ به طبقه ۳ منجر می‌شود و جامعه را دو قطبی می‌کند. تیم اقتصادی احمدی‌نژاد در سال ۸۵ به صورت ضعیف اما قابل تشخیص اقتصاد کلان ایران را در مسیر برزیلی شدن هدایت کرد.

عملکرد بودجه ۸۵

عملکرد احمدی‌نژاد در سال ۸۵ در حوزه بودجه وزارتخانه‌های دولتی چگونه بوده است؟ احمدی‌نژاد از شیوه‌های هشت‌گانه فوق چگونه استفاده کرده است؟

۱- اگر عملکرد بودجه ۸۳ (آخرین سال دولت قبل) با عملکرد بودجه در سال ۸۵ مقایسه شود. آشکارا تفاوت‌ها مشخص تر می‌شود.

۲- هزینه بودجه جاری (عملکرد) در سال ۸۵، ۱۲۳۰۸ میلیارد تومان از بودجه سال ۸۳ (عملکرد) بیشتر بوده است. اما دولت ۱۲۳۰۸ میلیارد تومان، در چه حوزه‌هایی بیشتر هزینه کرده است؟

الف- حقوق کارمندان دولت ۴۲۶۵ میلیارد تومان در سال ۸۵ بیشتر از ۸۳ بوده است.

ب- ۲۱۵۹ میلیارد تومان یارانه بیشتر پرداخت شد.

ج- بودجه دفاعی ۲۰۰۰ میلیارد تومان افزایش داشته است.

د- بودجه جاری وزارت بهداشت و درمان حدود ۱۰۰۰ میلیارد (مصوب) و وزارت علوم ۹۰۰ میلیارد تومان در سال ۸۶ (مصوب) نسبت به سال ۸۳ افزایش داشته است (نگارنده به عملکرد دو بخش فوق در سال ۸۵ دسترسی نداشته است) بودجه وزارت علوم در سال ۸۶ نسبت به سال ۸۳ دو برابر شده است.

مقایسه هزینه‌های دولت در سال ۸۵ با ۸۳ به استثنای حقوق، یارانه و بودجه دفاعی ملی، هزینه‌های دولت در سال ۸۵، ۳۸۸۴ میلیارد تومان نسبت به سال ۸۴ افزایش داشته است.

بودجه عمرانی

۱- بودجه عمرانی در سال ۸۳ (عملکرد و نه مصوب) در یازده ماهه منتهی به دی‌ماه ۷۲۳۰ میلیارد تومان و بودجه عمرانی تخصیص یافته در یازده ماهه منتهی به دی‌ماه ۸۵، ۱۰۸۲۰ میلیارد تومان بوده (تاکنون آمار ۱۱ ماهه منتشر شده) لذا به‌رغم همه تبلیغات بودجه عمرانی نسبت به عملکرد سال ۸۳، تنها ۳۵۹۰ میلیارد تومان افزایش یافته است.

۲- تملک دارایی مالی در سال ۸۳، ۳۱۴۶ میلیارد تومان که ۲۳۷۳ میلیارد تومان آن بازپرداخت اصل تسهیلات خارجی بوده اما در سال ۸۵، تملک دارایی مالی ۱۴۰۸ میلیارد تومان بوده و یا ۱۷۳۸ میلیارد تومان کاهش داشته است.

۳- به عبارت دیگر تملک دارایی مالی ۱۷۳۸ میلیارد تومان کاهش

یافته و بودجه عمرانی ۳۵۹۰ میلیارد تومان افزایش داشته است. در واقع بخش عمده افزایش بودجه عمرانی در سال ۸۵ نسبت به سال ۸۳ از محل کاهش تملک دارایی مالی جبران شده است. اتفاق خیلی مهمی رخ نداده است.

نتیجه

به استثنای ترمیم حقوق کارمندان و ترمیم وضع مالی بیمارستان‌ها و انتخاب خاص در باب دانشگاه‌ها و افزایش بودجه عمرانی متناسب با کاهش تملک دارایی مالی تفاوت چشمگیر دیگری در بودجه سال ۸۵ نسبت به سال ۸۳ رخ نداده است.

افزایش حقوق

افزایش حقوق اجتناب‌ناپذیر بوده است. تورم واقعی در طی سال‌ها بسیار بیشتر از افزایش حقوق بوده و شاید تنها اتفاقی که افتاده است ترمیم بخشی از تورم جبران نشده در قدرت خرید کارمندان بوده است. هر دولت دیگری نیز بود افزایش حقوق را انجام می‌داد، افزایش حقوق بیشتر از آنچه که یک انتخاب باشد پذیرش یک واقعیت بود. حقوق کارمندان دیگر آنقدر کم است که نمی‌توان آثار تورم واقعی را با افزایش حقوق جبران نکرد.

افزایش یارانه

مقدار واقعی یارانه افزایش نیافته است واقعیت آن است که از نظر مقداری حجم یارانه کاهش یافته است اما گران شدن قیمت نفت باعث شده تا یارانه کود شیمیایی افزایش یابد. در سال جاری ۷۰۰ میلیارد تومان یارانه کود شیمیایی پرداخت می‌شود که به سبب افزایش قیمت نفت، مقدار ریالی آن افزایش یافته است. در مورد نان نیز در گذشته دولت قسمت عمده گندم مورد نیاز را با دلار سوبسید دار از خارج وارد می‌کرد اما امروز آن را به قیمت روز از داخل می‌خرد این باعث می‌شود تا رقم ریالی یارانه افزایش نشان دهد اما اگر این دو عامل را حذف کنیم رقم واقعی یارانه کاهش یافته است.

وزارت بهداشت و درمان

در مورد بخش بهداشت و درمان افزایش ۱۰۰۰ میلیارد تومان بودجه، فقط به یک چیز باز می‌گردد، در گذشته هزینه‌های ارزی درمان با دلار سوبسیددار هفت تومان و یا ۱۷۵ تومان تامین می‌شد. با تک نرخ شدن ارز، هزینه‌های ارزی درمان شگفت‌انگیز افزایش یافت، در سال ۸۳ بیمارستان‌ها در وضعیت بسیار بد مالی قرار داشتند بدهی بیمارستان‌ها به شرکت‌های بیمه، پزشکان و افراد عادی با تاخیر بیش از ۶ ماه، صورت می‌گرفت ادامه آن وضعیت قابل دوام نبود. افزایش بودجه بیمارستان‌ها حل مشکل مالی بیمارستان‌ها بود که وضعیت بحرانی یافته بود.

وزارت علوم

اما دو برابر کردن بودجه وزارت علوم، دو علت داشت افزایش ۵۰ درصدی ظرفیت پذیرش دانشجویان در دانشگاه‌ها و افزایش ۸۰ درصدی حقوق استادان، دو تغییر فوق دو برابر شدن بودجه دانشگاه‌ها را اجتناب‌ناپذیر کرد.

نتیجه

مطالب فوق نشان می‌دهد در حوزه بودجه در سال ۱۳۸۵، دولت احمدی‌نژاد سیاست دولت قبل را ادامه داده و اتفاق خاصی در بودجه رخ نداده است. در حوزه بودجه جاری احمدی‌نژاد به استثنای افزایش حقوق کارمندان و کاهش جزیی یارانه‌ها (به‌رغم افزایش ریالی) و تامین کمبود شدید بودجه ریالی بیمارستان‌ها که وضعیت بسیار فلج‌کننده‌ای یافته بود اقدام خاص دیگری انجام نداده است اما در حوزه دانشگاه‌ها احمدی‌نژاد دست به یک انتخاب زده و پذیرش دانشجویان را ۵۰ درصد افزایش داده است. افزایش حقوق استادان نیز در چند ماه آخر دولت قبل انجام شد اما بار مالی آن به دولت بعد منتقل شد. علت اصلی کسر بودجه ۱۵۰۰۰ میلیارد تومانی دولت احمدی‌نژاد، عملکرد احمدی‌نژاد نیست. ساختار نامناسب هزینه و درآمد دولت است. احمدی‌نژاد اگر خطایی کرده است ساختار قبل را فقط تداوم داده است.

عملکرد دولت در سال ۸۶:

کدام‌گزینه

۱- در بودجه سال ۸۶، دولت برای صفر کردن کسر بودجه چگونه اقدام کرده است؟

۲- مهم‌ترین عامل کسر بودجه در سال ۸۵، خرید دلار بوسیله بانک مرکزی از دولت و عدم توانایی بانک مرکزی در فروش آن بوده است. رئیس بانک مرکزی بارها اعلام کردند که توانایی بانک مرکزی برای فروش دلار در بازار حدود ۲۹ میلیارد دلار است و مازاد بر آن فقط از طریق رشد پایه پولی و یا چاپ اسکناس قابل خریداری است. در سال ۸۶، فروش دلار بیست و نه میلیارد دلار پیش‌بینی شده است یعنی درست به میزانی که بانک مرکزی توانایی فروش آن را دارد و این نکته به معنای حذف مهم‌ترین عامل تورم در سال ۸۵، از مکانیزم بودجه است.

۳- در بودجه سال ۸۶، هزینه جاری نسبت به مصوب ۸۵، ۵/۶ درصد کاهش داشته است و نظر به اینکه تخصیص بودجه جاری در سال ۸۵ (عملکرد) ۱۰۴ درصد بوده است و یا به عبارتی عملکرد تخصیص بودجه جاری ۴ درصد بیش از مصوب بوده، در واقع بودجه مصوب سال ۸۶، ۹/۶ درصد نسبت به بودجه جاری (عملکرد ۸۵)، کاهش داشته است.

۴- اگر تورم در سال ۸۶ حدود ۱۳ درصد باشد قدرت خرید بودجه جاری ۲۲/۶ (۱۳+۹/۶) درصد نسبت به سال ۸۵ کاهش یافته است.

۵- جبران کاهش قدرت خرید بودجه جاری به میزان ۲۲/۶ درصد در سال ۸۶ نسبت به عملکرد ۸۵ فقط با ارتقاء سطح بهره‌وری امکان‌پذیر خواهد بود. نظر به اینکه بودجه جاری با ریخت و پاش و هزینه‌های زائد بسیار همراه است در واقع اصلاح ساختار هزینه‌های لوییت یک بودجه در سال ۸۶ است.

۶- توجه داشته باشیم این سیاست سال‌ها است که در صنعت و بخش تولید اجرا می‌شود ۹ سال متوالی است که از صنعت خواسته می‌شود که با وجود ۱۳ درصد افزایش هزینه در سال، قیمت فروش خود را ثابت نگه دارد. سال ۸۶ اولین سالی است که این محدودیت به دولت نیز تحمیل می‌شود. اگر بودجه سال ۸۶، به همین گونه اجرا شود و دولت در مرحله بعد با متمم بودجه آن را اصلاح نکند، گام بزرگی در

نسبت به عملکرد درآمد مالیاتی سال ۸۵، ۲۶ درصد افزایش دارد.
 ۲-۵ - در بودجه سال ۸۶ آمده است که ۳۰ درصد قیمت بنزین به صورت عوارض به دولت پرداخت شود. در صورتی که بنزین با کارت هوشمند سهمیه بندی شود، تحقق درآمد مالیاتی به میزان پیش بینی شده در بودجه ۸۶ از محل ۳۰ درصد عوارض بنزین ممکن بوده و عملی خواهد بود.

۳-۵ - در سال ۸۶، سوبسید مواد پتروشیمی به میزان ۶۰۰ میلیارد تومان و سوبسید بنزین هواپیما به میزان ۴۰۰ میلیارد تومان حذف می شود.

۴-۵ - مجموع عوامل فوق افزایش درآمدهای دولت به میزان پیش بینی شده در بودجه را عملی خواهد کرد.

۵-۵ - به صورت مشخص دولت در سال ۸۶، به جای چاپ اسکناس برای کسر بودجه، درآمد ناشی از حذف سوبسید انرژی را جایگزین آن کرده است.

۶-۵ - به اعتقاد نگارنده جایگزین کردن درآمد ناشی از حذف سوبسید انرژی به جای چاپ اسکناس، آثار رکودی قابل ملاحظه‌ای داشته و به رکود گسترده در اقتصاد منجر می شود.

بودجه ۸۶

مطلب یک نکته است بودجه سال ۸۶، در بعد هزینه انتظار دارد که بودجه جاری ۲۲/۶ درصد ارتقاء سطح بهره‌وری داشته باشد و در سوی دیگر با حذف سوبسید بنزین در چارچوب کارت هوشمند و حذف سوبسید بنزین هواپیما و سوبسید پتروشیمی، درآمدها را افزایش داده به گونه‌ای که در مجموع کسر بودجه به حدود صفر کاهش پیدا می کند.

هدف آفر

خلاصه مطالب فوق به شکل ذیل است:

- ۱ - بودجه جاری سال ۸۶ در عمل به معنای کاهش ۲۲/۶ درصدی هزینه‌های جاری است.
- ۲ - مهم‌ترین عامل تورم در سال گذشته خرید دلار به وسیله بانک مرکزی از دولت (مازاد بر ۳۰ میلیارد دلار) و عدم توانایی بانک مرکزی در فروش آن بوده است. این شیوه در بودجه سال ۸۶ به کار گرفته نشده است. یعنی مهم‌ترین عامل تورم خشکانده شده است.
- ۳ - بودجه سال ۸۶، سالمترین بودجه‌ای است که از مظفرالدین شاه تاکنون در کشور طراحی شده است.
- ۴ - با این بودجه تورم در کشور یک رقمی خواهد شد.
- ۵ - با بودجه سال ۸۶، در نیمه دوم سال، امکان کاهش دو درصدی نرخ بهره وجود دارد.
- ۶ - اما شرط تحقق نکات فوق آن است که با متمم بودجه هزینه‌ها افزایش و یا درآمدها کاهش نیابد.
- ۷ - کاهش قیمت گازوییل از ۴۶ تومان به ۱۶ تومان اولین گام برای دور شدن از بودجه بود.
- ۸ - اگر در طی سال حقوق کارکنان دولت مازاد بر بودجه افزایش یابد همه دستاوردهای مثبت بودجه زیر سوال می‌رود. به میزانی که متمم به بودجه اضافه شود تورم ایجاد شده و در مرحله بعد این تورم آثار مثبت افزایش حقوق را خنثی خواهد کرد.

اصلاح نظام اداری ایران و اصلاح ساختار هزینه برداشته شده است. اما ساختار اداری ایران از احمد شاه تا کنون همواره هزینه‌هایش متناسب با نرخ تورم اصلاح شده و عادت کرده است که راهکار مقابله با تورم در هزینه، اصلاح ساختار درآمد است و نه اصلاح ساختار هزینه، لذا در بدنه نظام اداری در مقابل این سیاست مقاومت ایجاد خواهد شد. تحقق یافتن بودجه فوق فقط وقتی ممکن است که دولت با کار توضیحی در نظام اداری فرهنگ‌سازی کند. بودجه سال ۸۶، بهداشتی‌ترین بودجه‌ای است که از زمان احمد شاه تا کنون در کشور نوشته شده اما شرط موفقیت آن اراده دولت برای تحقق آن است. مجلس محترم نیز باید در مقابل متمم بودجه در بخش جاری شجاعانه مقاومت کند. هر نوع متمم بودجه برای اصلاح هزینه جاری گواه غالب شدن فرهنگ ریخت و پاش بر نظام اداری دولت است.

کسری بودجه

- ۱ - اما بودجه ۸۶، ۳/۶ درصد نسبت به بودجه ۸۵ (مصوب) افزایش دارد؟
- ۲ - در حالتی که ۱۵۰۰۰ میلیارد تومان در سال ۸۵، دولت کسر بودجه داشته است آیا افزایش ۳/۶ درصدی کل بودجه به معنای افزایش کسر بودجه است؟
- ۳ - در بودجه سال ۸۶، هزینه جاری دولت ۵/۶ درصد نسبت به سال ۸۵، کاهش و درآمدهای مالیاتی ۴/۱۸ درصد و سایر درآمدها ۲۲/۲ درصد نسبت به مصوب درآمدها در سال ۸۵ افزایش داشته است. در واقع دولت در سال ۸۶، با کاهش ۵/۶ درصدی هزینه جاری و افزایش ۴/۱۸ درصدی مالیات‌ها و ۲۲/۲ درصدی سایر درآمدها کسر بودجه را صفر و به جای چاپ اسکناس، درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها را افزایش داده است.
- ۴ - آیا درآمدهای فوق قابل حصول است؟ اگر دولت نتواند کاهش هزینه جاری را اعمال کند و در مرحله بعد نتواند درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای خود را افزایش دهد به زودی مجبور می شود با متمم بودجه اجازه دهد تا چاپ اسکناس جایگزین شیوه‌های فوق شود.
- ۵ - اما افزایش درآمدهای فوق به چه میزان قابل حصول است؟
- ۱-۵ - هر چند درآمد مالیاتی در سال ۸۶ نسبت به ۵۸ (مصوب بودجه) فقط ۴/۱۸ درصد افزایش داشته اما درآمد مالیاتی سال ۸۶